

Październik 2025 Nr 7 (124)

MIĘSIĘCZNIK

SOLECZNIKI

Bezpłatne pismo społeczno - kulturalne

Solecznickiego Oddziału Rejonowego Związku Polaków na Litwie

**Uroczyste upamiętnienie ofiar
ponarskich**

**Odwiedzanie miejsc pamięci w rejonie
solecznickim**

**Uroczystości w Jaszunach i Kamionce –
tradycyjne spotkania społeczności**

Żelazne Gody Państwa Jankowskich

SPIS TREŚCI:

- 3** Uroczyste upamiętnienie ofiar ponarskich
- 4** Odwiedzanie miejsc pamięci w rejonie solecznickim
- 7** Wizyta Polskiego Związku Łowieckiego w rejonie solecznickim
- 9** Polski Uniwersytet Trzeciego Wieku w Solecznikach rozpoczął kolejny rok swojej działalności
- 11** Dwujęzyczność to dar – o roli języka polskiego w wychowaniu dzieci
- 13** Uroczystości w Jaszunach i Kamionce – tradycyjne spotkania społeczności
- 15** Żelazne Gody Państwa Jankowskich

Uroczyste upamiętnienie ofiar ponarskich

24 września Prezes Solecznickiego Oddziału Rejonowego Związku Polaków na Litwie Zdzisław Palewicz uczestniczył w Uroczystościach Ponarskich – wydarzeniu poświęconemu pamięci ofiar zbrodni hitlerowskiej. W okresie II wojny światowej w wileńskich Ponarach nazistowskie oddziały wojskowe wymordowały ponad 100 tys. osób, głównie Żydów i Polaków. Kulminacją obchodów był Apel Pamięci w Kwaterze Polskiej w Ponarach. Wydarzenie zgromadziło liczną publiczność – przedstawiciele władzy państwowej i samorządowej, działacze społecznych oraz uczniów szkół polskich na Litwie.

K

Każdego roku Stowarzyszenie Rodzina Ponarska oraz Związek Polaków na Litwie organizują uroczyste upamiętnienie tych tragicznych wydarzeń. Celem tej inicjatywy społecznej jest utrwalanie znajomości historii oraz kształtowanie postawy patriotycznej opartej na wzajemnym

szacunku i poszanowaniu takich wartości jak życie, wspólnota oraz tożsamość narodowa.

Początkowo w tym miejscu było osiedle wypoczynkowe. Po przyścisłcu okupanta – Armii Czerwonej – została tam zbudowana baza z dużymi rezerwuarami na paliwa płynne. Miejscowość leżała blisko linii kolejowych. W czerwcu 1941 r., kiedy wybuchł konflikt niemiecko-sowiecki, Armia Czerwona opuściła teren. Nazistowscy okupanci w tym miejscu urządzili ośrodki masowej eksterminacji. Doły na zbiorniki paliwowe stały się grobami dla ofiar polityki zabójczej. Masowe mordy Polaków miały miejsce z tego powodu, że ludność polska nie zrezygnowała

ze swojej tożsamości. W dodatku faszystowscy oprawcy mieli zamiar zniszczenia wszelkich założeń możliwego oporu. Żydzi natomiast byli zgładzeni w ramach realizacji brutalnych założeń holokaustu. Pierwsza odnotowana egzekucja na terenie Ponar odbyła się 4 lipca 1941 r. Tragiczne wydarzenia udokumentował naoczny świadek zbrodni Kazimierz Sakowicz. Opis egzekucji zakopał w butelkach w ogrodzie. Jednak za swoją działalność zapłacił cenę życia – został rozstrzelany w niewyjaśnionych do końca okolicznościach. Od 1943 r. naziści zaczęli zacierać ślady i dowody swoich zbrodni. Według podliczeń naukowców w Ponarach w

latach 1941-1944 zginęło ok. 100 tys. ludzi. Byli to obywatele Państwa Polskiego. Warto zauważyć, że masowe egzekucje w Ponarach były największą zbrodnią popełnioną w okresie okupacji niemieckiej na Kresach Północno-Wschodnich II Rzeczypospolitej.

Pragnąc godnie upamiętnić ofiary tych tragicznych wydarzeń polska społeczność na Litwie oraz gości z Rzeczypospolitej Polskiej wspólnie modlili się podczas uroczystej Mszy Świętej, uczestniczyli w apelu patriotycznym oraz złożyli wieńce przy Polskiej Kwaterze. W uroczystościach również licznie brały udział pla-

cówki edukacyjne Rejonu Solecznickiego. Wyjątkową atmosferę stworzyła obecność oddziałów reprezentacyjnych Wojska Polskiego – Kompanii Honorowej i Poczty Sztandarowego.

Po oddaniu hołdu społeczność miała okazję zapoznać się z dodatkowymi faktami historycznymi, które są powiązane z tragicznymi wydarzeniami w Ponarach. W Domu Polskim w Wilnie odbyła się Konferencja Ponarska. Wyniki badań przedstawili wybitni znawcy tematu – Maria Wieloch, Joanna Janusiak, Przemysław Namszał i Małgorzata Odyniec.

Wydarzenia, które odbyły się 24

września, były częścią tegorocznych szeroko zakrojonych obchodów patriotycznych. Poprzedzały uroczysty pochówek sześciu Żołnierzy Armii Krajowej z oddziału Sergiusza Zyndrama-Kościółkiewicza ps. „Fakir” oraz upamiętnienie Kazimierza Sakowicza, Józefa Piłsudskiego, Powstańców Styczniowych i członków Samobrony Wileńskiej poległych w latach 1919-1920. W dniach 25-26 września odbyły uroczyste apele w wielu miejscach Wileńszczyzny – Zułowie, Powiewiörce i Nowej Wilejce.

WALDEMAR ŚLIŻEWSKI

Odwiedzanie miejsc pamięci w rejonie solecznickim

Październik w naszej kulturze wiąże się z refleksją na temat życia i przemijania. W tym okresie wiele uwagi poświęcamy również pamięci historycznej. Właśnie jej zachowanie i pielęgnowanie pomaga utrwalać tożsamość narodową, która jest fundamentem życia społecznego.

P

Polskość na Litwie jest wielką wartością, ponieważ łączy teraźniejszość z bogatym doświadczeniem historycznym. Odwiedzanie miejsc pamięci pomaga zrozumieć swoje przeznaczenie w dziejach i wzmacnia poczucie

wspólnego obowiązku względem dobrej swojej ziemi. Dlatego każdego roku w końcu października ma miejsce akcja zapalenia zniczy i złożenia kwiatów przy grobach żołnierzy Armii Krajowej oraz osób cywilnych, które ucierpiały podczas działań wojennych. W spotkaniach ze społecznością lokalną wzięli udział przedstawiciele Solecznickiego Oddziału Rejonowego Związku Polaków na Litwie oraz pracownicy Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie. Wizyta miała miejsce w dniach 29 oraz 31 października.

Jak wyglądał tegoroczny szlak

pamięci w Rejonie Solecznickim? Na początku uczestnicy wizyty udali się do gminy Soleczniki. W Sangieliszkach spoczywa 16 żołnierzy AK z Oddziału Czesława Stankiewicza ps. „Komar”, którzy zginęli w lutym 1945 r. Pomnik nagrobny został wzniesiony w 1998 r. Liczne spotkanie społeczności miało miejsce przy Kwaterze AK w Solecznikach, która znajduje się na cmentarzu parafialnym. Historia tego miejsca wiąże się z Dziewieniszkami. W 1944 r. pod Dziewieniszkami w walce z sowietami poległo czterech partyzantów AK. Pochowani zostali przed kościołem w Dziewieniszkach. W 1993 r. ich prochy przeniesiono do Solecznik, a w 2012 r. postawiono pamiątkowy krzyż. W osobnym rzędzie pochowano 7 nieznanymi żołnierzy radzieckich (również ekshumowanych z Dziewieniszek).

Kolejnym miejscem były Koniuchy w gminie Gierwiszki. 29 stycznia 1944 r. sowietci wymordowali bezbronnych mieszkańców polskiej wsi. Zginęło 38 mieszkańców. Wielu zostało rannych. Spalono około 60 zabudowań. Celem operacji było zastraszenie mieszkańców całej okolicy. Atak na Koniuchy był największą z szeregu akcji sił terroru przeprowadzonych

przez oddziały partyzantki radzieckiej w Puszczy Rudnickiej. Część zamordowanych mieszkańców została pochowana w grobach indywidualnych, obecnie bezimiennych, rozproszonych na cmentarzu w Koniuchach. Część natomiast spoczęła na cmentarzach w Butrymańcach. Zawdzięczając staraniom Solecznickiego Oddziału Rejonowego Związku Polaków na Litwie w 2004 r. w Koniuchach odsłonięto pomnik pamięci.

Następnie były odwiedzone Butrymańce. W Butrymańcach na cmentarzu parafialnym są pochowani żołnierze polegli w walkach w Wilkańcach (Piotr Wojtkiewicz, Władysław Gojrzewski, Józef Mickiewicz) oraz Raściunach (Franciszek Wojciechowicz). Na butrymańskim cmentarzu swoje

miejsce spoczynku mają również żołnierze AK polegli w mniejszych starciach w okolicy (Edward Załeski, Józef Milewski, Jakub Kodź, Stanisław Kwiatkowski).

Jak wyglądał następny dzień wizyty? Najpierw delegacja udała się do Rudnik. Tam znajduje się drewniany Pomnik Powstańcom Styczniowym. Jego dzieje sięgają 1975 r. Znajdujący się na nim napis głosi: „W 1863 r. w tych okolicach miały miejsce walki powstańcze z wojskami carskimi”. Puszcza Rudnicka była świadkiem wielu burzliwych wydarzeń historycznych. Szczególnym czasem była II wojna światowa, bo wówczas działania wojenne objęły różne miejsca masywu leśnego. 6 stycznia 1945 r. oddziały AK pod dowództwem porucznika Czesława Stankiewicza „Komara” stoczyły walkę z jednostkami NKWD. Polacy ponieśli porażkę, ale pamięć o nich stała się źródłem wiary w wolność narodu. W 1993 r. we wsi Długie Kąty staraniem Solecznickiego Oddziału Rejonowego Związku Polaków na Litwie wzniesiono krzyż i pomnik poległym.

Kolejnym odwiedzionym miejscem był grób ułana Jana Kruńskiego we wsi Jacewicze w gminie Podborze. Mogiła sięga czasów wojny polsko-bolszewic-

kiej 1918-1921 r. Na pomniku są takie słowa: „Zginął w obronie ukochanej Ojczyzny. 16.X.1920 w szarży pod Olkienikami”. We wsi Niewoniańce w 2006 r. odsłonięto marmurowy pomnik upamiętniający mieszkańców wsi, pomordowanych w czasie drugiej wojny światowej. Na polowym cmentarzyku pochowani zostali również partyzanci AK z oddziału porucznika „Komara”, którzy polegli 6 stycznia 1945 roku podczas bitwy w Puszczy Rudnickiej. Są tu mogiły 13 żołnierzy: Jana Nosewicza ps. „Krzak”, Zygmunta Nosewicza ps. „Zyga”, Daniela Nosewicza ps. „Drab”, Edmunda Wilkańca, Michała Kornilo ps. „Kruk”, Michała Kornilowa ps. „Karcz”, Kazimierza Korkucia, Ankiewiczza, Bujewicza, Jackiewiczza, Kuleszo, Malewskiego, Tietiańca. Tam również były zapalone znicze.

Następnym miejscem na szlaku pamięci okazały się Ejszyszki. Tu, tutaj znajduje się Kwatera Armii Krajowej, która powstała w 2009 r. z inicjatywy Solecznickiego Oddziału Rejonowego Związku Polaków na Litwie. W miejscu ejszyskiego grodziska odnaleziono szczątki trzech żołnierzy: Józefa Kwietnia, Tamulewicz i nieznanego żołnierza. IPN prowadziło poszukiwa-

nia porucznika Jana Borysewicza (ps. „Krysia”). Jednak dowódca nie został odnaleziony. Jako znak pamięci o nim został wzniesiony symboliczny pomnik. W 2018 r. tutaj zostali również pochowani trzech żołnierze Armii Krajowej – kapral Edward Buczek oraz dwóch żołnierzy nieznanych. Ich szczątki zostały odnalezione przez IPN w Puszczy Rudnickiej oraz niedaleko Ejszyszek. W 2019 r. odbył się pogrzeb czterech nieznanych żołnierzy Armii Krajowej. Inskrypcja na krzyżu głosi: „W hołdzie żołnierzom Armii Krajowej, synom tej ziemi, poległym w latach 1944-45, w walkach, z oddziałami sowieckimi”.

mi, spoczywającym w bezimien-
nych mogiłach Ziemi Wileńskiej i
Nowogródzkiej. Cześć Ich pamię-
ci!”. W Ejszyszkach znajduje się
także pomnik Powstańcom Stycz-
niowym, który został wzniesiony
w 2014 r. Inskrypcja na pomniku
głosi: „Pamięci bohaterów tej zie-
mi, którzy poświęcili swe życie,
abyśmy żyli w wolnej i sprawe-
dliwej ojczyźnie”.

Finałowym punktem były Koleśniki. W Koleśnikach groby żołnierzy AK znajdują się na cmentarzu na „Jasnej Górcie”. Zostały one uporządkowane w 1992 r. W 2015 r. zostały ustawione krzyże z granitu. Spoczywa tu 24 żołnierzy z 6 Brygady AK, która w latach 1943-1945 walczyła z okupantami w danej okolicy.

Odwiedzanie miejsc pamięci jest wydarzeniem o wielowymiarowym przesłaniu, ponieważ zachęca społeczność lokalną do otaczania troską grobów bohaterów, przekazuje wiedzę historyczną dla młodego pokolenia i wzmacnia poczucie jedności w społeczeństwie.

WALDEMAR ŚLIŻEWSKI

Wizyta Polskiego Związku Łowieckiego w Rejonie Solecznickim

Jesień – to pora roku, która kojarzy się z zakończeniem zbioru plonów. Jednak w polskiej tradycji ten okres wiąże się także z początkiem sezonu łowieckiego. Właśnie we wrześniu rozpoczyna się polowanie na ptaki, jelenie, daniela i sarny. Natomiast w listopadzie jest obchodzony dzień Św. Huberta – patrona myśliwych i leśników. Dlatego właśnie klimaty jesienne sprzyjają tematyce łowieckiej w różnych odsłonach. 26 września Rejon Solecznicki odwiedziła delegacja Polskiego Związku Łowieckiego na czele z Prezesem, Łowczym Krajowym Eugeniuszem Grzeszczakiem oraz Dyrektorem Biura Łowieckiego Dariuszem Młotkiewiczem.

W

Warto zauważyć, że razem z myśliwymi przybył także były Prezydent RP Bronisław Komorowski, który jest dużym entuzjastą kultury łowieckiej. Gości

przywitał Prezes Solecznickiego Oddziału Rejonowego Związku Polaków na Litwie Zdzisław Palewicz. Współpraca Solecznickiego Oddziału Rejonowego Związku Polaków na Litwie z Polskim Związkiem Łowieckim polega na organizowaniu wspólnych wydarzeń edukacyjnych, wystaw artystycznych i promocji polskiego dziedzictwa kulturowego. Jej wynikiem są wernisaże wystaw poświęconych przyrodzie, konkursy fotograficzne i upowszechnienie

wiedzy na temat znaczenia społecznego działalności łowieckiej. Myśliwi także przekazali liczne pozycje literackie do bibliotek rejonowych.

Podczas tegorocznej wizyty miało miejsce oficjalne spotkanie z przedstawicielami samorządu i wycieczka do Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach. Polska młodzież zaprezentowała gościom program artystyczny, a dyrekcja szkoły zapoznała z najważniejszymi przestrzeniami edukacyjnymi.

Kulminacją pobytu był wernisaż wystawy Jarosława Janickiego w Pałacu Balińskich w Jaszunach. Wystawa koncentruje się na tematyce przyrodniczo-łowieckiej. Jarosław Janicki (1955-2014) – to grafik, myśliwy, leśniczy, pisarz i znawca sztuki. W swoich pracach przedstawił doświadczenie zgromadzone w trakcie długich obserwacji flory i fauny leśnej. Jego dzieła obrazowo odzwierciedlają piękno borów i subtelne interakcje natury ze światem modernistycznego człowieka. Rysunki, często wykonane za pomocą zwykłej kredki, uwieczniają chwile zachwyty nad majestatem przyrody – szlachetny jeleni w cieniu dębów, tajemniczo skradający się lis i bystrym wzrokiem obserwujący okolicę głuszcę. Obrazy koncentrują się także na scenach myśliwskich. Jednak przewodnim motywem

zawsze pozostaje potęga lasu i jego wielka, wręcz cywilizacyjna wartość. Jarosław Janicki był zawodowo powiązany z Opolem, ale poprzez bogatą spuściznę literacko-artystyczną stał się znaną postacią w kręgach miłośników łowiectwa w całej Polsce. Wyjątkową wartość mają jego kalendarze myśliwskie i łowieckie albumy edukacyjne.

Interpretację twórczości Jarosława Janickiego umiejętnie przybliżył Henryk Leśniak – Prezes Klubu Kolekcjonera i Kultury Łowieckiej z Gorzowa oraz wybitny znawca tematyki przyrodniczej. Zatem zgromadzona młodzież jaszunska miała okazję poznać nie tylko walory artystyczne eksponowanych prac, ale także dowiedzieć się więcej o kulturze łowieckiej, na którą się składa działalność konserwacyjna, promowanie postawy odpo-

wiedzialnego gospodarowania i dbanie o rozwój lasów. Ciekawym akcentem jesiennego spotkania stał się występ artystyczny myśliwego-trębacza. Gra na trąbie myśliwskiej na chwilę przeniosła publiczność w autentyczne klimaty polowania.

Na spotkanie przybyli również przedstawiciele litewskich organizacji łowieckich – Związku Myśliwych „Sūduva” oraz Krajowego Związku Myśliwych i Rybaków. Podczas zwiedzania wystawy dużo dyskutowano o sprawach ochrony środowiska, sytuacji łowiectwa w różnych państwach i potrzebach upamiętniania ważnych postaci, które dbały o lasy. Dlatego spotkanie w Pałacu Balińskich stało się płaszczyzną do omówienia nowych perspektyw treściwej współpracy.

WALDEMAR ŚLIŻEWSKI

Polski Uniwersytet Trzeciego Wieku w Solecznikach rozpoczął kolejny rok swojej działalności

70-osobowa grupa słuchaczy Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku z prezesem panem Wojciechem Jurgielewiczem na czele 17 października br. zainaugurowała 2025/2026 rok akademicki. Już stało się tradycją, że inaugurację roku akademickiego słuchacze PUTW przeprowadzają w jednym ze starostw rejonu.

T

Tym razem uroczystość odbyła się w Ejszyszkach w Sali Centrum Rozrywki i Biznesu. Opieką otoczył starosta pan Mirosław Bogdziun. Starosta z ogromnym szacunkiem opowiedział o miejscowościach i mieszkańcach swego starostwa, jak też o osiągnięciach i problemach.

Mer samorządu rejonu solesznickiego pan Zdzisław Palewicz

opowiedział o kulturowo- gospodarczych osiągnięciach samorządu, o planach na przyszłość. Podziękował wszystkim słuchaczom uniwersytetu za aktywną działalność, życzył pomyślnego roku akademickiego i zapewnił stałe wsparcie, w tym też finansowanie.

Prezes PUTW w Solecznikach pan Wojciech Jurgielewicz złożył sprawozdanie o pomyślnym wykonaniu planu pracy uniwersytetu w 2024/2025 roku akademickim. O działalności słuchaczy uniwersytetu w filiach opowiedziały prezeski: Teresa Żuk, Teresa Czułkiewicz, Krystyna Bingelenie.

Słuchacze PUTW w Solecznikach starają się prowadzić aktywny tryb życia, uczestniczyć w życiu społecznym rejonu solesznickiego. Były zorganizowane wycieczki

do Birż, Oniksz, Miednik, Taboryszek, Sorok Tatary, Norwiliszek, Michnowa, Rudnik jak też wycieczka wileńskimi śladami błogosławionego ks. Michała Sopoćki i świętej Faustyny Kowalskiej. Seniorzy odbyli 2-dniową pielgrzymkę do Białegostoku. Zwiedzili miejsca związane z bł. ks. M. Sopoćką. Słuchacze PUTW brali udział w zajęciach kół według zainteresowań. Mieli wiele spotkań z autorami książek, uczestniczyli w tradycyjnych świętach i wydarzeniach historycznych.

Były przeprowadzone spotkania na temat „Mam talent”, „Moja mała Ojczyzna”, „Dzień Seniora”, uroczystość „Świętujemy razem 106-tą rocznicę Niepodległej” i inne. Seniorzy mieli integracyjne spotkanie z członkami PUTW w Wilnie,

ze słuchaczami UTW „Optymiści” z Niemenczyna, z członkami Klubu Seniora w Rudominie.

Uniwersytet pomaga seniorom w samorealizacji, zapobiega wykluczeniu społecznemu i utrzymaniu sprawności fizycznej i psychicznej. Daje możliwość kształcenia się, rozwijania zainteresowań i nawiązywania nowych znajomości, co poprawia jakość życia.

Prezes pan Wojciech Jurgielewicz podziękował za pomoc finansową samorządowi rejonu solecznickiego. Został też omówiony plan działalności na ten rok akademicki. Czekają dużo pracy, bo w styczniu miesiącu 2026 roku uniwersytet będzie obchodził 15-lecie swojej działalności

Wychowankowie ejszyskiego przedszkola „Promyczek” zaprezentowali nam program artystyczny. Z uroczystym koncertem przed uczestnikami wystąpili też uczniowie Szkoły Muzycznej w Ejszyszkach.

Po zebraniu seniorzy udali się na zwiedzanie Muzeum Sportu Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” na Litwie im. Świętego Jana Pawła II. Jest to ekspozycja wprowadzająca w historię TG „Sokół” – prezentująca najważniejsze jego wydarzenia i postacie. Pomysłodawcą był wieloletni prezes tego towarzystwa, wielce zasłużona osoba dla sportu, świętej pamięci Michał Sienkiewicz

Inna ekspozycja w Centrum Rozrywki i Biznesu przybliżyła

zwiedzającym bogatą historię Ejszyszek. Można tu znaleźć książki, dokumenty, ubrania, zdjęcia, przedmioty użytku codziennego i inne rzeczy.

Po zwiedzaniu Centrum wszyscy udali się do kawiarni na obiad, sponsorowany przez Prezesa Solecznickiego Oddziału Rejonowego ZPL pana Zdzisława Palewicza.

Po obiedzie uczestnikom zebrania była zorganizowana wycieczka do Gimnazjum w Ejszyszkach. Seniorzy upewnili się, że szkoła jest świetnie wyposażona. Posiada nowoczesne sale lekcyjne i laboratoria ze stałym dostępem do internetu, pracownie multimedialne, współczesną bibliotekę z czytelnią. Szkoła posiada także nowoczesne boisko sportowe, które jest miejscem przeznaczonym do zajęć sportowych: treningów, zawodów i imprez.

Słuchacze uniwersytetu zapoznali się też z działalnością spółki „Armplast”, działającej w niedużej miejscowości Emiliszki. Pan Czesław Sokołowicz opowiedział o pracy spółki, pokazał też produkowane tu łódzie serii Emili, które trafiają do nabywców na całym świecie. Spółka produkuje też łódzie wiosłowe zwykłe i wyścigowe, motorówki, kajaki, katarany motorowe i inny sprzęt przeznaczony do uprawiania sportu i rekreacji.

Z optymizmem i energią wszyscy obecni na zebraniu wkroczyli w nowy rok akademicki pełen wyzwań i możliwości, które PUTW w Solecznikach niestrudzenie oferuje swoim słuchaczom.

Uczestnicy spotkania serdecznie dziękują wszystkim, kto przyczynił się do zorganizowania pobytu i za ciepłe przyjęcie.

JADWIGA SINKIEWICZ

„JĘZYK POLSKI W WYCHOWANIU WIELOJĘZycznym – ZACHOWAJ, PRZEKAŻ, INSPIRUJ”

WEBINAR 1: WSTĘP DO DWUJĘZyczności I WIELOJĘZyczności

**prof. Magdalena
Olpińska-Szkiełko**
UW

**prof. Zofia
Wodniecka-Chlipalska**
UJ

**moderator
Walenty Wojniłło**
Winioteka.lt

DATA: 23 Października GODZINA: 15:00

Zadanie dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku.

Dwujęzyczność to dar – o roli języka polskiego w wychowaniu dzieci

Jak wspierać język polski wśród Polonii i Polaków mieszkających za granicą? Czy wychowanie w dwóch lub więcej językach to dla dziecka wyzwanie, czy raczej szansa? Na te i wiele innych pytań odpowiadali eksperci podczas pierwszego webinaru z cyklu „Język polski w wychowaniu wielojęzycznym – zachowaj, przekaż, inspiruj”, zorganizowanego przez Fundację Bilingual Future. Spotkanie odbyło się 23 października i zgromadziło uczestników z całego świata – rodziców, nauczycieli i działaczy polonijnych zainteresowanych wychowaniem wielojęzycznych dzieci.

P

DWUJĘZyczność TO NIE PRZESZKODA, LECZ ATUT

Pierwszy webinar poświęcony był znaczeniu wczesnej dwujęzyczności w rozwoju dziecka.

Ekspertki – prof. Zofia Wodniecka-Chlipalska z Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz prof.

Magdalena Olpińska-Szkiełko z Uniwersytetu Warszawskiego – podkreślały, że dwujęzyczność jest zjawiskiem powszechnym i naturalnym.

– Dwujęzyczność to dar, który otwiera dziecku drzwi do wielu światów – językowych, kulturowych i poznawczych. Warto ją pielęgnować, a nie się jej obawiać – mówiła prof. Zofia Wodniecka-Chlipalska.

W swojej prezentacji badaczka zwróciła uwagę, że dzieci dwujęzyczne wykazują większą elastyczność poznawczą, potrafią szybciej dostosowywać się do zmian i wykorzystywać kontekst językowy w komunikacji. – To, że

dziecko uczy się dwóch języków, nie jest żadnym obciążeniem dla jego mózgu. Wręcz przeciwnie – to inwestycja w jego rozwój poznawczy – podkreślała prof. Wodniecka-Chlipalska.

MITY I FAKTY O WYCHOWANIU W DWÓCH JĘZYKACH

Jednym z tematów, które wzbudziły największe zainteresowanie, były wciąż żywe mity dotyczące rozwoju mowy u dzieci wychowywanych w kilku językach.

– Dziecko potrafi rozróżniać języki, nawet jeśli z początku je miesza. To naturalny etap rozwoju, który nie oznacza, że coś jest nie tak – wyjaśniała prof.

Wodniecka-Chlipalska.

Podkreśliła także, że kluczem do sukcesu jest emocjonalne zakorzenienie języka.

– Najważniejsze, by język polski kojarzył się dziecku z emocjami, ciepłem i codziennym życiem, a nie z przymusem – mówiła badaczka.

Jak wskazywały obie prelegentki, dzieci najlepiej uczą się języka w sytuacjach naturalnych – podczas zabawy, rozmów czy wspólnego czytania. Warto więc, by rodzice nie bali się mówić po polsku także wtedy, gdy językiem otoczenia jest inny.

WRAŻLIWY OKRES JĘZYKOWY I ROLA RODZICÓW

Druga część spotkania, prowadzona przez prof. Magdalenę Olpińską-Szkiełko, dotyczyła tzw. wrażliwego okresu językowego, czyli czasu, w którym dziecko ma największą łatwość przyswajania języków.

– Im wcześniej zaczniemy mó-

wić do dziecka po polsku, tym większa szansa, że język ten stanie się dla niego naturalnym narzędziem komunikacji – podkreśliła prof. Olpińska-Szkiełko.

Ekspertka zaznaczyła również, że rodzice są najważniejszymi przewodnikami dziecka w świecie języków.

– Nie bójmy się mówić do dziecka po polsku, nawet jeśli otoczenie tego nie robi. Dwujęzyczność nie osłabia, lecz wzmacnia – dodała.

Podczas webinaru uczestnicy pytali o konkretne sytuacje z życia – co zrobić, gdy dziecko odpowiada w języku większości, jak reagować na mieszanie języków, jak wspierać rozwój słownictwa. Odpowiedzi prelegentek jasno pokazały, że wychowanie w dwóch językach nie wymaga doskonałości, lecz konsekwencji, ciepła i codziennego kontaktu.

WSPÓLNOTA I INSPIRACJA

Spotkanie moderował Walenty

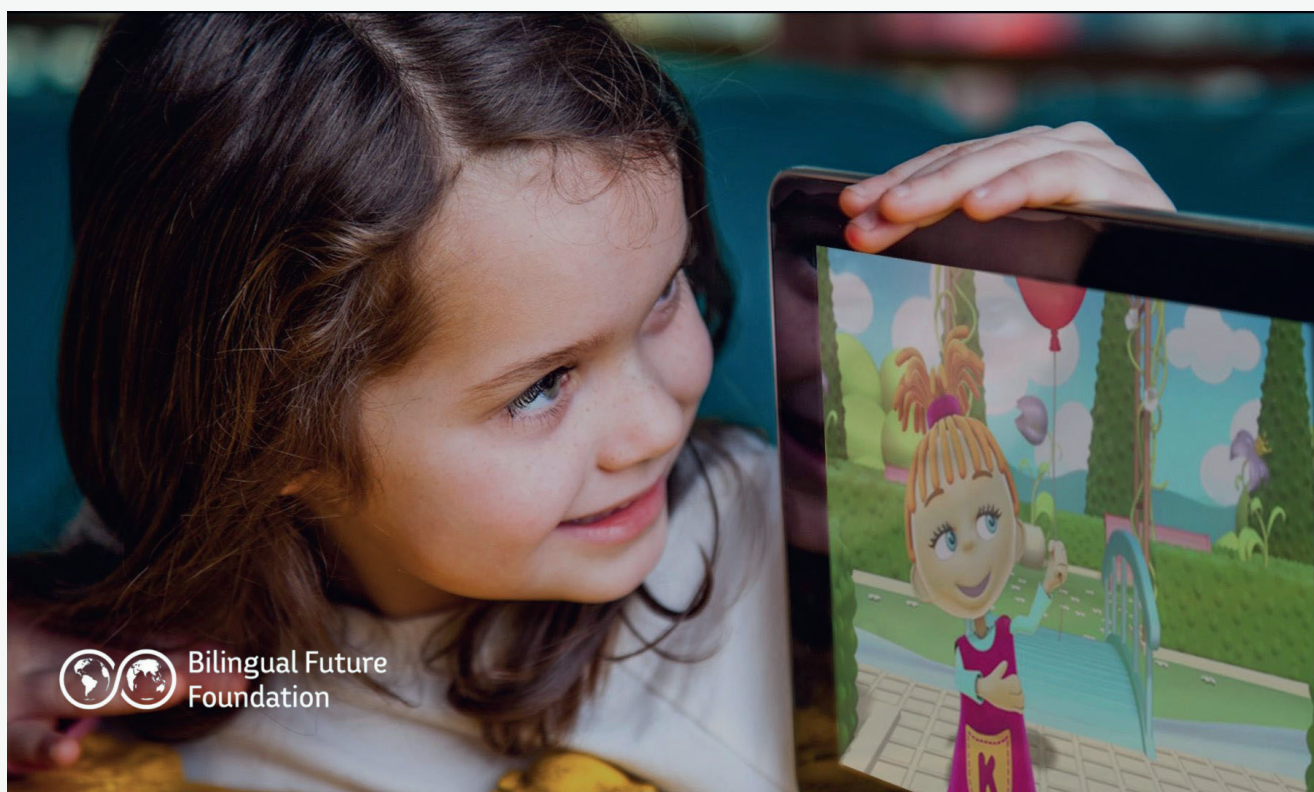
Wojniłło, redaktor Ośrodka Wilnoteka, który podkreślił znaczenie takich inicjatyw dla rodzin mieszkających poza Polską. Jak zauważył, dla wielu uczestników webinar był nie tylko źródłem wiedzy, ale też okazją do poczucia wspólnoty i wymiany doświadczeń.

Webinar z 23 października zainaugurował cykl trzech spotkań online poświęconych tematyce wielojęzyczności, skierowanych do Polonii i Polaków mieszkających za granicą.

W kolejnych odsłonach eksperci będą rozmawiać o wsparciu logopedycznym i psychologicznym oraz o praktycznych strategiach rozwijania języka polskiego w domu i w szkole.

Na podstawie nagrania webinaru z 23 października 2025 r.

KATARZYNA BIERSZTAŃSKA

Uroczystości w Jaszunach i Kamionce – tradycyjne spotkania społeczności

Spotkania społeczności lokalnej są treściwym uzupełnieniem rocznego kalendarza wspólnych działań na poziomie gminy. Każda gmina ma swoje tradycje – wyjazdy, wspólne prace terenowe oraz uroczystości o różnym charakterze. Święta, które łączą mieszkańców, są dobrą okazją do podsumowania osiągnięć, uhonorowania najbardziej aktywnych członków wspólnoty i wyznaczenia celów na przyszłość. Właśnie takie elementy zawierały barwne spotkania społeczności w Jaszunach i Kamionce.

K

Każde wydarzenie miało swój wyjątkowy charakter. Jednak podczas każdej imprezy zebrałym w jednakowy sposób towarzyszyło optymistyczne nastawienie i poczucie wdzięczności za możliwość bycia częścią dynamicznej wspólnoty. Do zgromadzonych mieszkańców słowa

wdzięczności skierowali Wiceprezesi Solecznickiego Oddziału Rejonowego Związku Polaków na Litwie Waldemar Śliżewski i Grzegorz Jurgo. Uroczystości miały miejsce w dniach 27-28 września.

Impreza gminy Jaszuny odbyła się w Pałacu Balińskich. Wybór miejsca ma swoją symbolikę – dwór szlachecki od XVIII w. gromadził intelektualistów, działaczy społecznych oraz artystów na wspólne dyskusje. Wyjątkowa aura oświecenia niewątpliwie sprzyja generowaniu nowych pomysłów i na swój sposób usla-

chetnia każde dzieło artystyczne. Właśnie akcenty twórcze – śpiew, recytacja, gra teatralna i taniec – stały się szczególną częścią programu spotkania. Popołudnie w Jaszunach rozpoczęło się od prezentacji prac starosty i sytuacji gospodarczej w gminie. Starosta Zdzisław Mażejko dokładnie przedstawił przebieg prac terenowych, osiągnięte sukcesy i czekające nowe wyzwania. Wśród publiczności byli przedstawiciele oświaty, administracji, medycyny i spółek prywatnych. Dlatego prelegent zwrócił uwagę na rozwój każdego obszaru. Po przemówieniu starosty

uwaga zebranych została skierowana na ekscytujące występy artystyczne młodych wykonawców. Na scenę wkroczyli uczniowie Gimnazjum im. Michała Bałińskiego, Gimnazjum „Auszros” oraz Jaszuńskiej Szkoły Podstawowej. Wspaniały repertuar zaprezentowała także Jaszuńska Szkoła Muzyczna. Wielkie wrażenie pozostawił występ zespołu „Gromada”, ponieważ uczniowie umiejętnie połączyli tradycję i młodzieńczą energię. Następnie na scenę wkroczył Zespół Pieśni i Tańca „Znad Mereczanki”, który podarował zebrany bukiet najpiękniejszych polskich utworów. Finałowym akcentem święta była ceremonia nagrodzenia sołtysów. Właśnie sołtys jest tą osobą w gminie, która pomaga rozwiązywać wiele problemów i budować zaufanie między urzędem starostwa a społecznością. W tym roku Jaszuny mogą na-

prawdę się cieszyć aktywnością sołtysów, bo właśnie dzięki ich zaangażowaniu udało się pomyślnie zrealizować projekt budżetu partycypacyjnego i stworzyć plażę przy lokalnym kąpielisku. Zatem święto w Jaszunach pozostawiło publiczności wiele ciepłych wrażeń.

Uroczystości w Kamionce rozpoczęły się od Mszy Świętej w kościele pw. Św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Wspólnej modlitwie przewodniczył ks. Marian Apryszko. Festyn w Kamionce jest podziękowaniem za zebrane plony i okazją do wspólnego doświadczenia piękna muzyki. Na scenie swój repertuar przedstawił Zespół Pieśni i Tańca „Soleczanie”. Publiczność podziwiała zarówno śpiew chóru, jak i umiejętności grupy tanecznej. Po części folklorystycznej nastąpił moment estradowy – na scenę wkroczył zespół „Mejk” z barwną

paletą utworów współczesnych. Warto też zauważyć, że społeczność lokalna przygotowała wystawę zagród wiejskich. Każda miejscowość miała swój namiot z atrybutyką lokalną – wyrobami rzemieślników i tradycyjnymi potrawami. Pani starosta Teresa Paszkiewicz wręczyła listy gratulacyjne dla rolników, sołtysów oraz najaktywniejszych działaczy społecznych w gminie. Na święto przybyło wielu gości z okolicznych gmin. Dlatego impreza w Kamionce stała się treściwym podsumowaniem imprez plenerowych w Rejonie Solecznickim. Podsumowując można stwierdzić, że tradycja jesiennych spotkań społecznych jest otoczona dużym szacunkiem mieszkańców i stanowi wartościowe doświadczenie dla każdego uczestnika.

WALDEMAR ŚLIŻEWSKI

Żelazne Gody Państwa Jankowskich

Rodzina stanowi wielką wartość. Tam odnajdujemy wsparcie i dobroć. Jednak ognisko domowe wymaga też dużej pracy. Dlatego zawsze należy docenić te osoby, które potrafią zbudować harmonijne małżeństwo i dzielić się tym ciepłem ze swoim środowiskiem.

9

9 października 2025 r. Danuta i Antoni Jankowski świętowali żelazne gody. 65 rocznica ślubu – to symbol miłości, wzajemnego szacunku i dużej odpowiedzialności w obszarze realizacji wspólnych celów. Z tej wyjątkowej okazji życzenia Państwu Jankowskim złożył Prezes Solecznickiego Oddziału Rejonowego Związku Polaków na Litwie Zdzi-

sław Palewicz. Przybyli także wiceprezesi – Waldemar Śliżewski i Grzegorz Jurgo. W imieniu społeczności lokalnej gratulacje złożył Starosta gminy Soleczniki Mirosław Niewierkiewicz.

Państwo Jankowscy stanowią przykład rodziny, która pielęgnuje tradycje, dba o polskość i szanuje wartości chrześcijańskie. Dzięki swej życzliwości i wyrozumiałości zyskali duży autorytet wśród mieszkańców gminy i rejonu. Inteligentna postawa, zaangażowanie społeczne i niegasnąca chęć do działania są tymi walorami, które charakteryzują jubilatów.

Rodzina Jankowskich poświęciła wiele lat pracy na rzecz kształtowania dobra wspólne-

go w Rejonie Solecznickim. Danuta Jankowska pracowała na stanowisku dyrektora Szkoły specjalnej i Domu dziecka. Natomiast Antoni Jankowski był kierownikiem Wydziału Oświaty i Sportu Samorządu Rejonu Solecznickiego. Zatem rodzina w znaczący sposób przyczyniła się do rozwoju szkolnictwa. Warto zauważyć, że Państwo Jankowscy pracowali w okresie pełnym wyzwań. Były to czasy umacniania niepodległości państwowej i polskiej kultury. Dlatego działalność zawodowa wymagała nie tylko kompetencji i wiedzy, ale też oddania i wytrwałości. Jednak z perspektywy czasu można stwierdzić, że starania zostały uwieńczone wieloma sukcesami.

Infrastruktura szkolna została odnowiona, młodzież zdobyła niezbędną wiedzę, a współpraca z Polską nadal prężnie się rozwija. Każda droga zawodowa łączy się też z tym, jaką kulturę po sobie w miejscu pracy zostawia człowiek. W tym wypadku na pewno możemy mówić o atmosferze zaufania, ambitnych celów i wysokiej etyki pracy.

Antoni Jankowski był także założycielem i Prezesem Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Solecznikach. Organizacja zrealizowała wiele projektów oraz

inicjatyw społecznych na rzecz seniorów. Dzięki temu osoby starsze otrzymały dodatkowe możliwości udziału w imprezach kulturalnych, przedsięwzięciach edukacyjnych i wyprawach turystycznych. Ponadto, Uniwersytet stał się miejscem treściwych spotkań i dużą motywacją do dalszego samodoskonalenia.

Trzeba też zaznaczyć, że Państwo Jankowscy zawsze dbali o polskość. Język ojczysty, kultura przodków i zachowanie pamięci narodowej są tymi wartościami, które towarzyszą im na co dzień.

Małżeństwo swoim przykładem świadczy o tym, że życie oparte o mądrość wynikającą z tradycji przynosi wspaniałe wyniki – realizację celów, optymizm i szacunek ludzi.

Solecznicki Oddział Rejonowy Związku Polaków na Litwie składa jubilatom serdeczne życzenia. Niech wspólne dni będą wypełnione radością wzajemnej obecności, a wszystkim sprawom niech towarzyszy pomyślność.

WALDEMAR ŚLIŻEWSKI

MIESIĘCZNIK
SOLECZNIKI

Wydawca:

Solecznicki Oddział Rejonowy
Związku Polaków na Litwie

REDAKCJA:

Zespół redakcyjny:

Katarzyna Biersztańska
Andżela Dajlidko
Zdzisław Palewicz Jr
Waldemar Śliżewski

Adres do korespondencji:

ul. Wileńska 48
LT - 17116 Soleczniki
Tel.: +37061690480
Email: anna.biersztanska@gmail.com
Nakład: 1500 egz.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Senatu RP i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Redakcja nie zwraca testów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich skracania, redagowania oraz zmiany tytułów.

Zadanie współfinansowane ze środków Kancelarii Senatu w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku.

Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego